

Vize směřování fakulty v období 2016–2020

Rudolf Svoboda

Mým hlavním cílem, resp. vizí, je společensky uznávaná, veřejnosti i církvi srozumitelná a prospěšná fakulta s atraktivními studijními obory a kvalitními vědeckými výsledky; fakulta zaměstnávající vyučující a výzkumné pracovníky, kterým záleží na jejich osobním rozvoji a kteří pracují odpovědně, kvalitně a efektivně; fakulta finančně stabilizovaná, vytvářející prostor a příležitosti pro tvůrčí spolupráci akademických pracovníků, studentů i dalších zaměstnanců zajišťujících její dobré fungování. Mám za to, že toto směřování má fakulta již ujasněno a v tomto smyslu chci navázat na práci předchozího vedení, jehož jsem byl součástí. Do roku 2020, tj. během čtyř let nastávajícího děkanského období, by k tomuto cíli měla nejen vykročit, ale urazit větší část cesty.

Z předchozího období podílení se na vedení fakulty si odnáším přesvědčení, že důležitá rozhodnutí týkající se dalšího směřování fakulty musí být založena na širším konsenzu. Vést lidi znamená spolupracovat s nimi.

Jsem přesvědčený, že je potřeba podporovat rozvoj všech částí fakulty, a to s ohledem na různé potřeby a úkoly, které v rámci naplňování poslání fakulty mají. Na každé katedře a oddělení je něco dobře se rozvíjejícího, co by měl děkan podepřít a podpořit svou autoritou i prostředky, které má fakulta k dispozici ke svému dalšímu rozvoji. Každá katedra a oddělení však potřebuje mít jasný plán svého střednědobého směřování, jasnou a realisticky stanovenou vizi s konkrétními výsledky, jichž chce dosáhnout. Vedoucí katedry především, ale v podstatě každý, kdo na fakultě pracuje, musí být připraven nést svůj přiměřený díl odpovědnosti za práci, ke které se zavázal, a považovat za normální, že výsledky práce každého jednotlivce mají své důsledky pro fakultu jako celek.

V minulých letech jsme vždy stavěli na tom, že studijní obory na fakultě nejsou „katedrové“, ale že se na nich podílejí lidé napříč fakultou. Pro vnitřní soudržnost fakulty a pro udržení si teologických kořenů, ze kterých všechny obory vycházejí, toto považuji za klíčové. V tomto směru proto pokládám za důležité, aby každý svoji badatelskou a publikační činnost, s ní související aktivity v roli garanta a vyučujícího příslušných předmětů a svůj odborný zájem zaměřil k potřebám studijních oborů, na nichž se podílí, aby se tyto mohly rozvíjet a současně byly náležitě odborně fundovány. Obory studia, které na fakultě máme, resp. studenti, kteří u nás studují, by měli být úběžníkem naší práce. Díky nim by mělo docházet k posilování uvědomění si společného díla, kterým fakulta je. Ostatně fakultu netvoří cihly a malta, ale lidé – komunita vyučujících, neakademických pracovníků a studentů. Děkan by měl být jejím svorníkem. Proto chci být v první řadě k dispozici nikoli „projektům“, ale lidem.

Nové vedení fakulty bude v letech 2016–2020 muset řešit některé výzvy přicházející z vnějšku, které se promítnou do nutnosti klást určité důrazy na některé oblasti činností na fakultě. Těmito výzvami jsou:

- demografický vývoj, kvůli kterému průběžně dochází ke snižování počtu nejen studentů nastupujících, ale především financovaných;

- novela vysokoškolského zákona, jejíž ustanovení bude (po předpokládaném podpisu prezidentem republiky) potřeba v součinnosti s rektorátem a ostatními fakultami v následujících letech zavádět (předpokládá se dopad např. na proces akreditace studijních programů);
- nové období evropských projektů OP3V, které mohou zcela zásadně pomoci k rozvoji fakulty napříč katedrami, odděleními a obory, pokud dokážeme rozumně využít jejich potenciál;
- dlouhodobý záměr MŠMT a jeho strategie pro oblast rozvoje vysokého školství, které vedou k důrazu na zvyšování kvality činností vysokých škol s dopadem na jejich financování (méně peněz za vyučované studenty, více peněz za kvalitu činností, zejména za vědecké výsledky);
- aktuálně schválený rozvojový záměr JU do roku 2020.

V návaznosti na tyto výzvy je třeba vést fakultu k rozvoji v následujících strategických oblastech: vzdělávání, výzkum, internacionalizace, řízení a otevřenost. Jedná se o oblasti vzájemně propojené, avšak uvádím je zvlášť kvůli některým důrazům, které bych rád v rámci jejich rozvoje kladl.

Oblast vzdělávání

Struktura studijních oborů je na naší fakultě již stabilní, takže v tomto ohledu neplánuji větší změny: rád bych podpořil vše, co povede k jejich zkvalitnění od bakalářského po doktorské studium. Fakulta musí nabízet nejen navenek atraktivní obory, ale také dobře a efektivně vyučované předměty s kvalitním obsahem. Vidím jako důležité dokončit již několik let prováděnou revizi studijních plánů s ohledem na udržení kvality oborů; provázanost prezenčního studia, kombinovaného studia a celoživotního vzdělávání; podporu učení studentů a konečně také optimalizaci nabídky předmětů z hlediska jejich potenciální naplněnosti.

Úpravy studijních plánů musí být provedeny velmi pečlivě, aby byla zajištěna provázanost změn napříč studijními obory a aby byla zajištěna kontinuita jejich profilu. Potenciální rozvoj vidím v rozšíření některých oborů směrem k postgraduálnímu studiu, aby studenti všech navazujících magisterských oborů, které nabízíme, měli možnost na Teologické fakultě získat doktorát. Za velmi důležité – i vzhledem k situaci v Evropě – považuji využití potenciálu studia religionistiky.

Pro zvýšení efektivity a kvality výuky vidím jako potřebné po domluvě s garanty oborů provést nejen redukci počtu nabízených předmětů, ale také zvýšit kreditní hodnotu předmětů. Cílem je, aby student v rámci oboru studoval menší počet předmětů skutečně do hloubky při vyšších nárocích na jejich splnění. Snižující se počet studentů by měl zároveň umožnit kvalitnější a intenzivnější doprovázení studentů v jejich samostudiu. Vyučující bude mít při nižším počtu předmětů reálnější možnost být náročnější a bude mít také více času na případné konzultace, vytváření studijních opor, ale také na zkoušení; a v neposlední řadě také na vědeckou práci, jejíž výsledky se pak zpětně promítnou do zkvalitnění výuky. Nadále bych chtěl pokračovat v trendu přesouvání nabídky výběrových předmětů do nabídky celoživotního vzdělávání, které se v posledních letech utěšeně rozvíjí a nadále by mělo tvořit společensky užitečnou a ekonomicky důležitou oblast fakultního dění.

Za podstatné považuji, aby fakulta udržovala a případně i rozšiřovala spolupráci s pracovišti, na nichž by mohli naši studenti vykonávat praxe a jejichž zaměstnanci by také pomáhali našim oborům lépe udržovat kontakt se světem mimo akademickou sféru. Za

důležité považují získávat nejen zajímavé odborníky podílející se na výuce, ale také důležité impulzy pro vlastní badatelskou práci.

Chci také podpořit možnosti studentů poskytovat fakultě zpětnou vazbu a hodnocení kvality výuky. Za dobrou platformu považují Studentské hodnocení výuky. Rád bych pomohl s jeho propagací např. při setkáních akademické obce, protože jen při vyšší účasti hodnotících studentů bude možné vyvodit konkrétní závěry a opatření bez obav z nesprávného a nespravedlivého rozhodnutí. Za důležité považují rovněž rozvíjení kontaktů s absolventy a posilování jejich vědomí sounáležitosti s fakultou i poté, co studium ukončí. Užitečné podněty mohou přinést rovněž ankety mezi neúspěšnými studenty.

Oblast výzkumu

Chci podporovat kvalitu vědecké činnosti. Důvodem je jednak rozvoj fakultních pracovišť a zvyšování jejich prestiže doma i v zahraničí, ale také nepominutelný fakt, že především kvalitní publikace pomáhají fakultním oborům bez potíží projít akreditačním procesem a mají a budou mít vliv na hodnocení fakulty zvenčí a také že téměř polovina příjmů fakultního rozpočtu je tvořena penězi, které za publikace dostáváme. Pokud se podaří společnými silami zvýšit objem kvalitních vědeckých výsledků, bude to mít nejen bezprostřední pozitivní dopad na rozpočet, ale umožní to také další rozvoj fakulty.

Zdůrazňuji, že řešením není pouhá kvantita vyprodukovaných vědeckých výstupů a jejich přepočtení na RIV body. Stejně důležitá je kvalita publikačních výstupů z hlediska jejich posuzování při dalším profesním růstu konkrétních lidí, jejich habilitacích apod. Neméně důležitá je také relevance publikací pro oborové zaměření, na němž by se měl daný člověk podílet. Proto považuji za nutné v náplni práce každého akademického pracovníka stanovit minimální kvantitu očekávaných vědeckých výstupů, vyjasnit, co je od koho očekáváno, jaké oborové zaměření má garantovat (nejen z hlediska garance oboru, ale také z hlediska garance předmětů či předmětových skupin), a to, jak jsou které typy publikačních výstupů hodnoceny v systému, který univerzita, resp. fakultě, přiděluje finanční prostředky.

Jinak řečeno, každý akademický pracovník by měl ve vědecké oblasti podávat určitý předem stanovený standardní výkon, který je nutný jak pro udržení rozpočtu fakulty, tak pro rozvoj katedry a oboru či oborů, na kterých vyučuje. Zcela jistě neplatí, že kdo produkuje méně RIV bodů, je automaticky horší pracovník. Hodnocení akademických pracovníků bude i nadále založeno na více kritériích, ovšem je nezbytné, aby každý přijal za své, že vědecká činnost je pro práci akademického pracovníka základem, nikoli doplňkem. Po splnění nutného standardu je podle potřeby oboru a zaměření jednotlivce běžné věnovat se také jiným oblastem, například rozvoji celoživotního vzdělávání, přednáškové nebo expertní činnosti, díky kterým fakulta rozšiřuje svoji úlohu služby veřejnosti a církvi.

Dále vidím jako klíčové poskytovat podporu těm akademickým pracovníkům, kteří budou pravidelně podávat žádosti o domácí i zahraniční granty. Vysoce hodnocen bude ten, komu se podaří získat grant GA ČR nebo řešit podobný projekt. Tyto projekty nejenže pomáhají zvýšit objem kvalitní publikační činnosti, zcela jistě budou i v budoucnu potřebné pro získání akreditací a zvyšují prestiž jednotlivých pracovišť, na nichž jsou řešeny.

Na fakultě bych rád podporoval stávající vědecká centra i vznik center či badatelských týmů nových – ať už v rámci kateder nebo napříč více katedrami. Zvláštní pozornost budu věnovat podpoře začínajících pracovníků a doktorandů, zejména jejich zapojení do badatelských a publikačních aktivit a projektů. V této věci by měli významnou roli hrát zejména docenti a profesori, pod jejichž vedením by začínající badatelé měli získávat zkušenosti pro svou další práci. Jako nástroj podpory by nadále měly být využívány např.

týmové projekty GA JU. Samozřejmě je také výrazná podpora kvalifikačního růstu pracovníků fakulty, zejména habilitací, v rámci předem dohodnutých podmínek.

Oblast řízení

Za klíčový považuji výběr spolupracovníků na úrovni proděkanů. Chci také pokračovat v trendu nastaveném před třemi lety a realizovat – v případě mého zvolení děkanem – již současným děkanem avizované interní výběrové řízení na vedoucí všech kateder, a to hned v prvních měsících ve funkci. Očekávám, že kandidáti představí své vize směřování kateder zejména oblasti personální a badatelské.

Finanční záležitosti chci řídit tak, aby struktura rozpočtu nepočítala jen s pokrytím nutných nákladů, ale umožňovala také investice do personálního i jiného rozvoje fakulty. Vidím jako klíčové podporovat celoživotní a distanční vzdělávání jako zdroj trvalých a postupně se navyšujících příjmů. Dále je třeba zajistit rozvoj a personální zabezpečení fundraisingu, tj. systematickou nadační podporu apod.

V letech 2016–2018 bude třeba realizovat strategický projekt IP schválený a finančně podpořený univerzitou, respektive MŠMT.

Personální otázky chci řešit spravedlivě a otevřeně. Spravedlnost a otevřenost by měla být ze strany děkana i pracovníků vnímána jako férovost připravená skládat účty. Nadále bych pokračoval ve stávajícím systému hodnocení akademických pracovníků podle již dříve prezentovaných aktualizovaných kritérií posilujících důležitost vědecké práce. Systém hodnocení může být změněn v návaznosti na očekávané změny, které přijdou s novelou vysokoškolského zákona (bude nutné hodnocení akademických pracovníků na celouniverzitní úrovni), nicméně jeho základní principy zůstanou zachovány. Zde vidím jako velmi podstatnou roli vedoucích kateder, se kterými budu v tomto směru cíleně spolupracovat.

Pro rozvoj vybavení i výukové činnosti bych rád využil potenciál nového programovacího období EU projektů OP3V. S jejich pomocí by bylo možné připravit nové a moderní zázemí odpovídající aktuálním i budoucím potřebám.

Oblast internacionalizace

Hlavním cílem fakulty v této oblasti by mělo být posílení internacionálního rázu vědy a výuky. Jedním z kroků je především navýšení podílu zahraničních studentů na fakultě. Dále je potřeba podporovat zahraniční mobility studentů pomocí mobilitních programů a stipendijního fondu. Měla by také být provedena „inventura“ zahraničních smluv, aby zůstaly jen ty „živé“, které vedou ke skutečnému rozvoji této oblasti.

V nejbližších měsících je také třeba napřít síly k dokončení již delší dobu připravované akreditace studia aplikované etiky v angličtině, abychom měli relevantní nabídku pro zahraniční studenty.

Protože získání vysoce kvalifikovaných zahraničních pracovníků je finančně poměrně náročně, bude fakulta usilovat o získávání zahraničních postdoků a zapojení do projektů, jako je Horizont 2020.

Stranou nemůže zůstat také internacionalizace studia doktorandů, a to prostřednictvím projektů, konferencí i mobilit.

Vítané jsou také zahraniční výukové a badatelské mobility pracovníků fakulty. Podporovány budou prioritně v rámci konkrétních badatelských projektů, případně z dalších zdrojů v rámci dohodnutých podmínek a vzhledem k očekávanému přínosu pro fakultu.

Otevřenost fakulty

Otevřeností v tomto kontextu rozumím otevřenost jak dovnitř, tak i vně fakulty, která souvisí úzce s komunikací oběma směry.

V oblasti vnějších vztahů je třeba pracovat zejména na dobrých vztazích k univerzitě, k církvi a k veřejným institucím. Především spolupráce s místní církví je velmi potřebná a vítaná. Na úrovni univerzity bude třeba jednat v souladu s jejím dlouhodobým záměrem, spolupracovat s rektorátními institucemi a ostatními fakultami. Zároveň je třeba kvalitní vědeckou prací a výukou posilovat legitimitu své role v rámci univerzity, zejména s ohledem na nový proces institucionálních akreditací.

Jako důležitou vidím také spolupráci s absolventy. Součástí mé vize, s níž chci fakultu vést, je fakulta, na kterou se někdejší studenti budou rádi vracet a na kterou budou hrdí.

Je nezbytné systematicky pracovat na budování dobrého jména fakulty. Měli bychom i nadále komunikovat tak, aby naše fakulta byla bližšímu i širšímu okolí srozumitelná jakožto instituce s jasným posláním. Zejména musíme na veřejnosti připomínat „tvrdá data“, jako setrvalou nízkou nezaměstnanost našich absolventů a společenskou užitečnost našich oborů. Podobně musíme aktivně promlouvat do společenské diskuse o významu a smyslu studia oborů, jako je filosofie a teologie. Samozřejmě nestačí kvalitní PR; je třeba tyto skutečnosti nejen komunikovat, ale také podložit reálnou prací všech lidí zainteresovaných na těchto našich oborech. Obecně řečeno, je nutné nejen dobře pracovat, ale také vytvářet povědomí o našich činnostech na veřejnosti.

Otevřenost by měla fungovat také dovnitř fakulty. Rád podpořím aktivity, které budují skutečnou kolegiálníitu mezi vyučujícími a studenty. Rád bych pracoval na vytváření příležitostí pro častá setkání akademické obce, na kterých by mohli hovořit o aktuálních problematikách studenti a vyučující mezi sebou. Považuji to za velmi důležité jak pro rozvoj vnitřního života fakulty, tak i pro dobrou atmosféru na fakultě. Za jednu z priorit své práce vidím posilování povědomí o směřování fakulty jako společného úkolu všech vyučujících, studentů i dalších zaměstnanců. V tomto směru ale považuji za potřebné také neformální setkávání iniciované „zdola“ – což je samozřejmě již mimo kompetenci děkana. Dobrým příkladem byla tzv. vatikánská setkání (která mně osobně chybí) nebo dobrovolná neformální scházení se filosofů – studentů, absolventů a učitelů – nad zajímavými tématy.

Jako neméně důležité bych viděl zlepšení zázemí pro studenty. Považuji za potřebné po mnoha letech inovovat zařízení studentského klubu. Také bych rád podporoval studentské aktivity, jako je tzv. „Akční propagační skupina“ či studentský web, který realizují studenti pro studenty. Stejně tak budu podporovat větší zapojení studentů do fakultních grémií, jako je Propagační skupina Teologické fakulty, a také do dalších celouniverzitních akcí.